

STORTINGET

Representantforslag 95 S

(2018–2019)

fra stortingsrepresentantene Linda C. Hofstad Helleland, Kristin Ørmen Johnsen, Tage Pettersen, Morten Wold, Silje Hjemdal, Grunde Almeland og Jorunn Gleditsch Lossius

Dokument 8:95 S (2018–2019)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Linda C. Hofstad Helleland, Kristin Ørmen Johnsen, Tage Pettersen, Morten Wold, Silje Hjemdal, Grunde Almeland og Jorunn Gleditsch Lossius om straffeforfølgning av de som tjener penger på idrettsprestasjoner som følge av doping, og krav til endringer i internasjonal idrett

Til Stortinget

Bakgrunn

Internasjonal idrett må være fundert på verdier som fair play, menneskerettigheter, likestilling og demokrati. For å bevare idrettens legitimitet og tillit i befolkningen er praktisering av prinsipper om godt styresett avgjørende. Internasjonal toppidrett er blitt milliardindustri. Idrettsutøvere og store idrettsprestasjoner er «big business». I tillegg til utøverne selv kan for eksempel støttepersonell, særforbund, klubber og sponsorer tjene store penger på idrett.

I noen idretter tar utøverne en stor del av kaken. Men vel så viktig er det å kartlegge inntjeningen og pengestrømmene til internasjonale sportsorganisasjoner, klubber, agenter, rettighetsinnehaver og andre personer i støtteapparatet rundt utøvere og beslutningstagerne.

Svake demokratiske strukturer og kontrollmekanismer øker sårbarheten for korrupsjon og vanstyre, og undergraver troverdigheten til internasjonale idrettsorganisasjoner. Troverdighet er helt avgjørende for en folkebevegelse som idretten.

Internasjonale særforbund og sportsorganisasjoner har ved flere tilfeller vist at de ikke har et styresett etter norsk standard, eller en demokratisk oppbygning slik man er vant til fra demokratiske nasjoner. Internasjonal idrett har ved flere anledninger blitt kritisert for måten å organisere sitt arbeid på. Bakgrunnen er mangel på uavhengighet og åpenhet, og en organisering som ikke gir de nødvendige rettssikkerhetsgarantier for utøvere. Internasjonale sportsorganisasjoner fremstår heller ikke med noen stor vilje til å gi utøvere reell makt og medbestemmelsesrett. Det er derfor forståelig at utøvere har tatt til orde for at det må skje nødvendige endringer.

Norge bør vise vei i arbeidet med å styrke idrettens integritet og antidopingarbeid. Norge har alle forutsetninger for å ta et internasjonalt lederansvar og bidra til at praktisering av grunnleggende prinsipper – som blant andre Europarådet og De forente nasjoner legger til grunn for sin virksomhet – som menneskerettigheter, rettsstatsprinsipper og demokratiendringer i internasjonal idrett, legges til grunn.

Idrettsarrangement

IOC og andre internasjonale særforbund/sportsorganisasjoners verdisett er under press. Kostnadene og kravene til å arrangere OL og andre store idrettsarrangement må ned, og Norge må arbeide for at de olympiske lekene må tas tilbake til sine kjerneverdier. Norges befolkning og norske politikere har tydelig gitt uttrykk for hva de mener om kostnadene og kravene IOC har stilt for å arrangere et OL. Kampen for at de olympiske lekene og andre internasjonale mesterskap skal bli rimelige å arrangere, må fortsette. Internasjonale sportsorganisasjoner er partnere og medarrangører av store mes-

terskap i Norge, derfor må man stille vel så høye krav til det verdisettede de bygger sitt virke på.

I Norge er det ingen slike fastlagte krav for statsstøtte til idrettsarrangementer, men det har ved enkelte anledninger blitt stilt krav om antidopingprogram før utbetaling av støtte, X Games er et slikt eksempel. Det er fullt mulig at man kan sette enda mer omfattende krav til arrangement som skal motta statsstøtte. Det bør utredes om kriterier til statlig støtte må på plass før det skal gjennomføres internasjonale idrettsarrangement i Norge som krever direkte og/eller indirekte statlige overføringer. Slike krav bør være knyttet til organisasjonens praksis av godt styresett, demokratiske verdier, utøveres rettssikkerhet, likestilling og et uavhengig antidopingarbeid.

Kulturdepartementet, Norges Idrettsforbund og Antidoping Norge uttrykker i en felles erklæring i desember 2018 at de vil bidra til utvikling av frittstående, uavhengige nasjonale antidopingorganisasjoner som sikrer at etterretning, etterforskning, kontroll (inklusive prøvetaking) og påtale som avgjøres på nasjonalt og internasjonalt nivå, utøves uavhengig av idrettsorganisasjonene og myndighetene. De understreker videre at enhver som mistenkes for brudd på antidopingregelverket, skal være sikret en grundig og objektiv etterforskning og en rettssikker prosess for uavhengige domsorganer som følger prinsippene for rettferdig rettergang, med en transparent og forsvarlig behandling på alle stadier i prosessen.

Antidopingarbeidet

Idrettsbevegelsen har gjennom mange år jobbet for å forhindre bruk av doping gjennom kontroll- og sanksjonssystemer. I Norge har man lang tradisjon for et godt kontrollprogram, og det har vært få store doping saker innenfor norsk toppidrett. Internasjonalt er det imidlertid et inntrykk av at det avdekkes store saker med forgreninger inn i både internasjonale selskaper og myndigheter. I Norge har de største dopingsakene blitt avdekket utenfor den organiserte idretten, gjennom større politioperasjoner som Operasjon Gullfugl, Operasjon Hush og Operasjon Gilde. Felles for disse straffesakene er at det har vært stor omsetning av dopingmidler, med tilhørende stor omsetning av penger. Det er ikke til å legge skjul på at økonomisk vinning kan være en hoveddrivkraft for bruk av doping også i toppidretten.

Stortinget vedtok 3. juni 2013 en lovendring som kriminaliserte bruk og besittelse av dopingmidler. Loven har hatt tilsynelatende god effekt og er nok en medvirkende årsak til de siste års dopingsaker. Likevel er det utfordringer i det arbeidet som gjøres. Slik det fungerer i dag, er det svært få muligheter for å kople disse store dopingsakene opp imot idretten fordi det neppe undersøkes om dopingbrukerne er idrettsutøvere. Idretten

har derfor ingen mulighet til å håndheve sitt regelverk overfor utøvere som finnes i disse sakene.

Det er riktignok lagt opp til at Antidoping Norge, som håndhever dopingregelverket for norsk idrett, kan få informasjon om straffesakene i etterkant av rettskraftig dom. Men de må da vite navn og sak før de henvender seg til politiet for innsyn, noe som er vanskelig om det ikke er mottatt konkret informasjon.

På denne måten vil det kunne forekomme dopingbruk i idretten som avdekkes av politiet, også blant topputøvere, uten at informasjonen er tilgjengelig for antidopingorganisasjonene som har til formål å avdekke doping i idretten. Antidopingorganisasjonene og idretten har ingen mulighet til å forfølge brudd avdekket av politiet på lovgivningen – og derigjennom også idrettens dopingbestemmelser – begått av utøvere eller støttepersonell, uten tilgang til opplysningene om lovbruddet fra politiet. Oslo Idrettskrets har foreslått endringer knyttet til kriminalisering av dopingbedrageri, og det er positivt at idretten selv ønsker å bidra til endringer i lovverket. Et viktig spørsmål å ta stilling til for norske myndigheter er om dagens straffelov har presise nok regler som rammer de som tjener penger på dopingprestasjoner i idretten.

Publikum har forventninger om en idrett som preges av en ren og rettferdig konkurranse. Den økonomiske verdien bygger på publikums oppslutning om idretten, og publikum forventer rene og ekte vinnere. Doping er juks og derfor bedrageri som rammer de rene utøverne og publikum. I idretten vil imidlertid ytterst få kunne påstå at de har lidd et direkte økonomisk tap, men publikum og samfunnet er lurt. Med dagens regelverk er det spørsmål om de som tjener penger på dopingprestasjoner, kan straffefølges, og om de pengene de urettmessig har tjent, kan inndras.

Hovedintensjonen bør være at de som har tjent penger på dopingprestasjoner, må kunne straffefølges og få et krav om inndragning. Doping skal ikke lønne seg for noen – hverken utøvere eller andre som har tjent penger på idrettsprestasjonene.

Forslag

På denne bakgrunnen blir det fremmet følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan opplysninger om idrettsutøvere og støtteapparat som straffes for dopingkriminalitet, også kan gjøres tilgjengelig for antidopingorganisasjonene, herunder eventuelle behov for endring av lovgivning.
2. Stortinget ber regjeringen vurdere muligheter for nye bestemmelser i straffeloven for å kunne straffefølge de som tjener penger på idrettsprestasjoner.

ner som følge av doping, og mulighet for inndragning.

3. Stortinget ber regjeringen utrede hvilke kriterier som bør innfris for statlig støtte til internasjonale idrettsarrangement som skal arrangeres i Norge.

7. mars 2019

Linda C. Hofstad Helleland

Kristin Ørmen Johnsen

Tage Pettersen

Morten Wold

Silje Hjemdal

Grunde Almeland

Jorunn Gleditsch Lossius

